

**Metodické postupy pri realizácii edukačných aktivít s deťmi, žiakmi
s hyperkinetickými poruchami, poruchami koncentrácie
pozornosti a poruchami správania.
Prístupy vo výchove takýchto detí, žiakov**

Dieťa s hyperkinetickou poruchou, poruchou koncentrácie pozornosti a poruchou správania sa potrebuje cítiť v triede bezpečne. Zároveň musí presne vedieť čo sa od neho očakáva z hľadiska učenia a správania.

Zjednotenie výchovného pôsobenia v škole a rodine. Zjednotiť výchovné pôsobenie medzi rodičmi, medzi rodinou a školou a medzi jednotlivými pedagógmi.

Usmerňovanie aktivity dieťaťa a prívod primeraných podnetov. Dieťa s hyperaktivitou disponuje zvýšenou aktivitou, pohyblivosťou, nepokojom a energiou. Efektívne je nechať dieťaťu priestor realizovať sa v smere aktivity, alebo ju využívať efektívnym spôsobom. V tejto súvislosti orientovať pozornosť iba na aktivitu dominantnú a práve prebiehajúcu.

Dôležitý je pohyb a voľná aktivita zameraná na oddych nervového systému, preto nenútime dieťa k pokoju a netrestáme ho za nadmernú pohyblivosť. Nedávame mu za príklad iné dieťa.

Záujem dieťaťa o danú aktivitu podnecuje a udržiava pozornosť. Donucovanie a tresty nemajú pozitívny význam.

Nevyhnutnosťou je jasné vyslovenie požiadavky smerom k dieťaťu, žiakovi a jeho správaniu. Podstatné je dať najavo, čo sa od neho konkrétne očakáva, aké sú hranice, poriadok a stanovené pravidlá spolužitia.

Popísať dieťaťu očakávané správanie čo najpodrobnejšie. Dôležité je zistiť, či dieťa pochopilo, aké správanie je prijateľné a aké nie. Dieťaťu vysvetlíme čo rozumieme pod pojmom „dobrý človek“, poslušné dieťa, neposlušné dieťa. Niektoré pojmy môžu byť pre neho nezrozumiteľné napríklad „páči sa mi, ako sa delíš o sladkosti so sestrou.“

Vysvetliť dieťaťu dôsledky každého žiadúceho správania, aby si dieťa uvedomilo, čo a za akých podmienok dostane, ak sa bude správať očakávané a zároveň čo sa stane ak uvedené hranice dieťa prekročí.

Pedagóg musí byť vzorom v dodržiavaní pravidiel.

Dôležité je dieťaťu vydávať pokyny pokojne a jasne. Vyžadovať ich dôsledne plnenie. Výzvu je vhodné podporiť dotykom, alebo pohľadom očí.

Naučiť dieťa predchádzať afektívnemu správaniu. Dôležité je naučiť sa odhadnúť situácie, ktoré vedú k afektívnemu správaniu a odvieť pozornosť od záležitosti, ktorá afekt vyvoláva a prejsť na inú. Ak už k afektu došlo, je nevyhnutné nechať ho prebehnúť a doznieť, nezasahovať a počkať, kým sa dieťa upokojí. Dieťa sa ukludní rýchlejšie ak uvidí, že jeho správanie neprinieslo očakávaný efekt a pedagóg je pokojný.

Nepripomínať extrémne často pravidlá, pretože následne ich dieťa už nebude vnímať.

Režim dňa štrukturovať tak, aby sa striedala doba aktivity a doba pokoja.

Pred realizáciou aktivity s dieťaťom, pedagóg, rodič by mal každú úlohu názorne predviesť, naviesť dieťa pomocou zrozumiteľných inštrukcií k činnosti. Neustále mu poskytovať spätnú väzbu.

Zadávať dieťaťu úlohy primerané veku, ale časovo kratšie.

Poskytovať dostatok príležitosti na pohybové uvoľnenie, aj počas plnenia aktivity, ktorá dieťa vyčerpala.

Meniť polohu pri práci, so striedaním sedu, kľaku a podobne.

Striedať činnosti, pričom by nemali ísť za sebou činnosti podobného druhu.

Zaznamenávanie odpozorovaných špecifických prejavov správania (frekvencia vstávania zo stoličky, schopnosť sústredene vykonávať činnosť len jednu minútu...a podobne).

Naučiť ostatné deti, žiakov nereagovať na problémové správanie dieťaťa, žiaka.

Doceňovanie a oceňovanie silnej stránky dieťaťa, žiaka s ADHD. Za zvládnutú úlohu, za kvalitné dokončenie aktivity, za pekný výrobok - produkt jeho snahy a činnosti verbálne pochváliť pred kolektívom detí, spolužiakmi, pred rodičmi dieťaťa.

Pre deti s ADHD nie sú vhodné činnosti, ktoré sú spojené s rýchlosťou a súťažím, pretože podporujú ich impulzívne správanie.

Osobnosť a reakcie pedagóga musia byť jasne čitateľné pre dieťa. Dieťa musí vedieť čo sa od neho očakáva.

Deti s ADHD sa neučia sociálnym zručnostiam spontánne ako iné deti. Žijú s poruchou, s ktorou sa ich okolie často nedokáže vyrovnáť. Majú dostať vedomú podporu, aby sa naučili väčšiemu repertoáru riešení sociálnych situácií.

Dieťaťo s ADHD potrebuje vytvárať interakcie so svojimi rovesníkmi. Podstatou dobrej atmosféry je, že nikto z rovesníkov nemá z detí s ADHD strach, že každé dieťa vie, že do spoločenstva triedy patrí. Veľa záleží na tom, aký má k dieťaťom s ADHD postoj pedagóg. Jeho správanie a prístup je modelom pre správanie všetkých detí, žiakov v triede.

Spracovala: Mgr. Mária Maceňková
špeciálna pedagogička